

Маслова Л. А. - головний консультант Головного департаменту з питань діяльності правоохоронних органів та протидії корупції Адміністрації Президента України, кандидат наук з державного управління

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНІХ НАПРЯМІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Серед актуальних питань становлення ефективної системи публічного управління в сучасній Україні вирізняється потреба в оновленні державної влади, реформуванні публічних інститутів, системі підготовки і перепідготовки кадрів, формуванні висококваліфікованого, патріотично налаштованого корпусу державних службовців, військовослужбовців, працівників правоохоронних органів.

Нині на державному рівні значну увагу приділяють питанню корумпованості органів публічної влади, посадових осіб та адекватному покаранню відповідних суб'єктів за правопорушення антикорупційного законодавства. Водночас аналіз зарубіжного досвіду засвідчує, що суто організаційно-управлінських, правових, соціально-економічних заходів для розв'язання цієї проблеми недостатньо.

Напрями щодо зниження корупційних проявів можливо розділити на умовні складові: по-перше - безпосередньої боротьби з корупцією (контрольно-правоохоронні та репресивні); по-друге - превентивні, що запобігають виникненню корупційним проявам (нормативно-правові та інституціональні, непрямі й освітньо-просвітницькі). Запобігання корупції на державному рівні має ґрунтуватися на їх поєднанні.

Досвід розбудови державності в Україні ілюструє залежність публічної політики від рівня фаховості й компетентності державних службовців як ініціаторів ідеї державності. Як слушно зазначив В. Андрущенко, «залежно від «якості еліти» - її інтелектуального, професійного і морального рівня, від її взаємозв'язку з народом -

суспільство має цивілізований чи маргінальний вигляд, рухається сходінками прогресу чи скочується в прірву соціально-історичних збочень» [1, с. 373].

Вітчизняні науковці В. Козаков, В. Карлова також вказують на те, що жодні реформи не зрушать з місця, якщо на всіх щаблях влади не будуть працювати високопрофесійні та, передусім, високоморальні управлінці, патріоти, котрі знають і чітко усвідомлюють національні інтереси, усвідомлюють відповідальність перед народом і Батьківщиною, здатні приймати управлінські рішення відповідно до потреб демократичного державотворення в Україні [2; 3].

Це вказує на доцільність посилення уваги на формуванні загальнокультурних компетенцій громадянської поведінки та професійної етики державних службовців під час їх професійної підготовки у навчальних закладах держави.

У цьому контексті надзвичайно важливим є втілення ініціатив Президента України П. О. Порошенка щодо пріоритетних завдань «Стратегії - 2020» [4], Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки [5]. Зокрема, у Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки зазначено, що засадами системи національно-патріотичного виховання мають слугувати ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму у дітей та молоді. Причому основними складовими національно-патріотичного виховання мають стати громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне, духовно-моральне виховання.

Метою зазначених стратегічних документів є забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції, визначення пріоритетів та основних напрямів національно-патріотичного виховання дітей і молоді, розвитку відповідних інститутів держави і суспільства, забезпечення змістового наповнення національно-патріотичного виховання. Варто зазначити, що одним із напрямів досягнення мети визначено впровадження навчальних дисциплін духовно-морального спрямування як основи формування особистості та підґрунтя для національно-патріотичного виховання.

Тому на шляху до зупинення прогресуючої моральної кризи, спричиненої корупцією, підтримуючи кроки на посилення заходів дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності до суб'єктів корупційних правопорушень, вважаємо не менш ефективними чинниками створення у суспільстві стійких морально-етичних установок щодо протидії хабарництву.

Готуючи сьогодні студентську молодь до участі в управлінні державою, треба ґрунтуватися на тому, що лише позбавлена користолюбних мотивів, сильна, упевнена особистість, яка відчуває відповідальність перед українським народом, може здійснювати державні функції свідомо, професійно та гідно, тобто без отримання хабарів.

Отже, для досягнення задекларованих стратегічних цілей у навчально-виховному процесі пропонуємо в навчальних планах

підготовки фахівців із публічного адміністрування та управління передбачити відповідні нормативні дисципліни духовно-морального спрямування, а саме: а) для бакалаврів - дисципліну «Громадянська поведінка та професійна етика державного службовця»; б) для магістрів - «Соціально-ціннісні засади громадянської поведінки та професійна етика державного службовця»; в) для докторів РБЮ - дисципліну «Технології патріотично-орієнтованої освіти».

Це, на нашу думку, надасть можливість сформувати в державних службовців загальнокультурні компетентності громадянської поведінки та професійної етики, а саме: а) компетентність правової поведінки та патріотизму (бути здатним діяти відповідно до Конституції України, керуватися принципами законності й патріотизму); б) компетентність суспільного служіння (усвідомлювати соціальну значущість власної професії, цілі та мету державної служби, виконання свого громадянського та службового обов'язку); в) компетентність етичної поведінки (знання вимог професійної етики і готовність діяти у відповідності з цими вимогами, нетерпимість до порушення правил етичної поведінки, зокрема щодо інших осіб, громадянська відповідальність і вимогливість до дотримання правил етичної поведінки) [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П. Організоване суспільство. Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально-філософського аналізу / В. П. Андрущенко. - Київ : Атлант ЮЕмСі, 2005. - 498 с.

2. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні : монографія / В. М. Козаков. - Київ : НАДУ, 2007. - 284 с.

3. Карлова В. Національна еліта як суб'єкт державотворення: український досвід / В. Карлова // Вісник НАДУ. - 2012. - № 1. - С. 98-106.

4. Стратегія розвитку України - 2020 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Президента України. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>. - Назва з екрана.

5. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Президента України. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>. - Назва з екрана.

6. Абрамов В. І. Духовність суспільства: методологія системного вивчення : монографія / В. І. Абрамов. - Київ : КНЕУ, 2004. - 236 с.

7. Шевченко М. М. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми підготовки управлінців у сфері національної безпеки України / М. М. Шевченко // Воєнно-історичний вісник. - 2013. - № 4 (10). - С. 106-115.